Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Nummer Toegang: 2.13.124

Inventaris van het archief van de Commandant Marine Etablissement Soerabaja te Washington, 1944-1945

CAS

Nationaal Archief, Den Haag 2007

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....6
Openbaarheidsbeperkingen.....6
Beperkingen aan het gebruik.....6
Materiële beperkingen.....6
Aanvraaginstructie.....6
Citeerinstructie.....6
Archiefvorming.....7
Geschiedenis van de archiefvormer.....7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....7
De verwerving van het archief.....8
Inhoud en structuur van het archief.....9
Verantwoording van de bewerking.....9
Verwant materiaal.....10
Beschikbaarheid van kopieën.....10

Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....11

B E S C H R I J V I N G V A N H E T A R C H I E F

Naam archiefblok:
Commandant Marine Etablissement Soerabaja te Washington

Archiefbloknummer:
D29

Omvang:
12 inventarisnummer(s); 0,10 meter

Taal van het archiefmateriaal:
Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:
Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:
Nationaal Archief

Locatie:
Den Haag

Archiefvormers:
Commandant van het Marine Etablissement Soerabaja te Washington

Samenvatting van de inhoud van het archief:
Het archief bevat stukken over de voorbereiding van de wederopbouw van de vloot in Nederlands-Indië en de herinrichting van het Marine Etablissement te Soerabaja.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN
Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK
Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN
Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE
Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. Creëer een account of log in.
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op ‘Reserveer’ en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE
Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:
Nationaal Archief, Den Haag, Commandant Marine Etablissement Soerabaja te Washington, nummer toegang 2.13.124, inventarisnummer ...

VERKORT:
NL-HaNA, Comm. Marinetabl. Soerabaja 1944-1945, 2.13.124, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

In december 1941 kende het personeel van het Marine Etablissement (ME) van Soerabaja een omvang van 15.000 man. Onder hen waren ongeveer 1.200 Europeanen. Na de Japanse invasie van Java eind februari 1942, volgde op 8 maart de capitulatie van dit eiland. Een deel van het personeel van het ME, waaronder zijn directeur kapitein-luitenant-ter-zee C.W. Heringa, evacueerde naar Zuid-Afrika, waar tijdelijk het kantoor van het Etablissement tijdelijk gehuisvest werd. Doordat de Amerikaanse marine met het oog op de oorlogvoering tegen Japan, plannen maakte voor een herovering en wederopbouw van de vlootbasis Soerabaja, werden de Nederlandse autoriteiten in dezen verzocht assistentie te verlenen. Hierop werd de tot kapitein-ter-zee bevorderde Heringa naar Washington overgeplaatst, waar hij in januari 1943 als hoofd staf voor scheepsbouwzaken lid werd van de Nederlandse Militaire Missie en Purchasing Commission. Ook de directie van het Marine Etablissement Soerabaja kreeg officieel de Amerikaanse hoofdstad als standplaats.

Nadat duidelijk werd dat de Amerikaanse strijdkrachten Nederlands-Indië niet als opmarsroute zouden gaan gebruiken, maakte de Nederlandse marineleiding in de periode 1944-1945 zelf plannen voor het weer in bezit nemen van het Etablissement. Heringa was nauw bij deze planning betrokken. Tevens hield hij zich in 1945 bezig met de aanschaf van diverse, in de Verenigde Staten te bouwen vaartuigen, waarmee onder meer de scheepvaartverbindingen in de Archipel moesten worden hersteld en militaire patrouilles konden worden uitgevoerd. Op 22 september 1945 verliet Heringa Washington en werd het kantoor van de directie van het ME in de Amerikaanse hoofdstad "geliquideerd". De directie zelf zou zich, na enige maanden in Australië te zijn ondergebracht, in mei 1946 te Soerabaja vestigen.

Het ME Soerabaja te Washington heeft zich in Washington voornamelijk bezig gehouden met de voorbereiding op de terugkeer en het wederom in gebruik nemen van het ME te Soerabaja. De taken van het ME te Soerabaja bestonden uit dok- en herstelwerkzaamheden ten behoeve van het Indisch eskader, het auxiliair eskader en de Gouvernementsmarine. Voorts werden reparaties verricht aan de gewestelijke vaartuigen en werden vaartuigen gebouwd voor al deze diensten. Tevens werden benodigdheden gefabriceerd voor bebakening en kustverlichting.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Over het archief is vrijwel niets met zekerheid bekend. Aangenomen mag worden dat het op enig moment van Washington naar Soerabaja is verscheept, vanwaar het na de soevereiniteitsoverdracht in Nederland is terechtgekomen. De Koninklijke Marine heeft uiteindelijk het archief in bewaring gegeven aan het Centraal Archievendepot van het Ministerie van Defensie.

Het archief was oorspronkelijk vermoedelijk opgebouwd uit een aantal rubrieken, met daarnaast een hoeveelheid losse stukken die min of meer tot dossier werden gevormd. Vernietiging van archiefbescheiden zal ongetwijfeld hebben plaatsgevonden, bewijzen daarvan zijn echter niet aangetroffen.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

Inhoud en structuur van het archief

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

In 2004 heeft het Ministerie van Defensie de Centrale Archief Selectiedienst opdracht gegeven het archief in goede, geordende en toegankelijk staat te brengen opdat het naar het Nationaal Archief kon worden overgebracht. Ter uitvoering van deze opdracht zijn de archiefbescheiden beschreven en in een goede materiële staat gebracht. Vanwege het geringe aantal beschrijvingen is afgezien van een nadere indeling in rnbrieken van deze beschrijvingen. Zij zijn nu chronologisch geordend en daarbinnen alfabetisch.

Verwant materiaal

BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN
Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

1 Bericht van Van Kleffens inzake de noodzaak begrip te kweken bij derden voor de catastrofale toestand waarin Nederland verkeert, met geleidebrief van de Netherlands Representatives to the Combined Chiefs of Staff.
1944 2 stukken

2 Briefwisseling met E.D. Kalis, gedelegeerd commissaris van de Nederlandsche Maatschappij voor Havenwerken N.V. te Londen, inzake het charteren in 1941 door de Nederlandsch-Indische regering van deze maatschappij van de baggermolen 'Nanking', van de sleepboten 'Reinier' en 'Dirk' alsmede van vier modderbakken.
1944 1 omslag

3 Stukken betreffende de mogelijke opbouw van een Nederlandse landingsvloot, afschriften.
1944-1945 1 omslag

4 Maandrapporten van de Commandant Marine-Etablissement Soerabaja te Washington over de maanden juli 1944 - augustus 1945, doorslagen.
1944-1945 1 omslag

5-8 Ingekomen en doorslagen van uitgaande stukken.
1944-1945 4 omslagen

5 Materieel: uitgaand, met agenda, 1944
6 Personeel, ingekomen en uitgaand, met agenda's, 1944
7 Personeel: ingekomen, met agenda, 1945
8 Personeel: uitgaand, met agenda, 1945

9 Stukken betreffende het vormen van Nederlandse constructie-bataljons teneinde de marine-voorzieningen in Soerabaja te herstellen.
1944-1945 1 omslag

10 Telegram van de Netherlands Representatives to the Combined Chiefs of Staff aan de Ministers voor Algemeene Oorlogsvoering, voor Marine, voor Overzeesche Gebebiedsdeelen en aan de Bevelhebber der Zeestrijdkrachten inzake de mogelijkheden tot het overnemen van in het verre oosten aanwezig overtollig materieel, doorslag.
1945 1 stuk

11 Maandrapporten over de maanden maart - augustus 1945 van de Netherlands Representatives to the Combined Chiefs of Staff te Washington aan de Minister van Algemeene Oorlogsvoering te Londen, doorslagen.
1945 1 omslag

12 Rapport van captain H. Hickling, D.S.O., R.N., en brigadier l.L.H. Mackillop, C.B.E., R.E., betreffende de opzet van 'mulberries', de kunstmatige havens gebruikt bij operatie Overlord.
1945 1 stuk